

Toespraak door Jacques Grishaver, voorzitter van het Nederlands Auschwitz Comité, tijdens de Nationale Holocaust Herdenking op zondag 30 januari 2022.

Het is nog maar een paar maanden geleden dat we het *Nationaal Holocaust Namenmonument* mochten onthullen, een plechtigheid waarbij de meesten van u ook aanwezig waren.

Met die gedenkplaats, met al die namen een-voor-een gerangschikt in eindeloze rijen bakstenen, hebben we 102.000 vermoorde Joden en 220 Roma en Sinti voor altijd en eeuwig een plaats gegeven.

Het zijn in zekere zin de namen van hen van wie de as uit Auschwitz in een urn begraven ligt, hier, onder dit even prachtige monument dat Jan Wolkers ooit voor ons ontwierp. Waarvan de gebroken spiegels verbeelden dat de hemel na Auschwitz nooit meer ongeschonden is.

Op 20 januari 1942 hielden op uitnodiging van nazileider Reinhard Heydrich vijftien hoge nazi-ambtenaren een bijeenkomst in de aan de Wannsee bij Berlijn gelegen Villa Marlier.

Zij kwamen bijeen om te spreken over een 'definitieve oplossing' voor het 'Jodenvraagstuk'.

De bijeenkomst begon om 12.00 uur en duurde minder dan twee uur, zo staat het koel en klinisch omschreven op Wikipedia. En hoewel de plannen voor de inrichting van Auschwitz als vernietigingskamp al maanden eerder waren getekend, kan de Wannsee-conferentie worden gezien als de formele start van de industriële uitroeiing van de Joden.

Het eindresultaat van eeuwenlang antisemitisme.

Die industriële, planmatige, systematische vernietiging van mensen 'om wat ze zijn', maakt de Holocaust in de geschiedenis onvergelijkbaar. Onvergelijkbaar.

U begrijpt vast wel waar ik naartoe wil.

Het Auschwitz Museum in Polen stoort zich net als ik, en velen met mij, enorm aan het wél vergelijken. Het vergelijken van de huidige coronamaatregelen met de Holocaust.

Het museum verwoordde het zo: "Het uitbuiten van de tragedie van Joden, die werden vernederd, gemarkeerd met een gele ster, geïsoleerd, uitgehongerd, ontmenselijkt en vermoord in getto's tijdens de Holocaust, in een debat over een vaccinatie die mensenlevens redt tijdens een pandemie, is beschamend. Het is een triest symptoom van moreel verval."

Dat uitbuiten van de tragedie gebeurt - zo weten we - vooral in populistische kring.

De populistische politici voeden hun volgers met argwaan en verdachtmakingen richting de politiek, de instituties en de wetenschap.

Uit recent onderzoek is gebleken dat volgers van populistische partijen goedgeloviger zijn dan gemiddeld en dus ook bevattelijker voor *fake news* en complottheorieën. Daar wordt flink gebruik van gemaakt. Maar ze zijn, zo zou je kunnen stellen, onbewust van het feit dat ze in hun dagelijks leven bespeeld worden. Valt hen dat kwalijk te nemen? Misschien wel niet.

Zorgelijk vind ik het dat veel van de in die kringen rondwarende complottheorieën - rondom coronamaatregelen, of de invoering van 5G, of de aanslagen op de *twin towers*, of over het *World Economic Forum* – veel elementen bevatten die we nog kennen uit de oude antisemitische verdachtmakingen. Zo keren die weer terug in de hedendaagse opvattingen.

Wie ik het wel zeer kwalijk neem, en dat tot in het diepste van mijn vezels, zijn degenen die deze turbulente tijd aangrijpen om op vaak geniepig wijze hun gif in de samenleving te injecteren.

Die keer op keer valse narratieven verspreiden, de wetenschap verdacht maken of dreigen met tribunalen. Die stokebrandje spelen in de Tweede Kamer en voortdurend berichten van antisemitische twitteraars liken en doorsturen.

De gemene deler van dat al, zo las ik in een stuk in Trouw, zijn de schofterige insinuaties dat 'achter de schermen' rijke Joden de *staat*, *wetenschap* en *media* aansturen – met als doel burgers te beheersen en te manipuleren. Je reinste jodenhaat.

Jodenhaat onttrekt zich aan politieke richtingen. Diverse partijen en groeperingen, zowel ter rechter- als ter linkerzijde, maken zich schuldig aan virulent antisemitisme, in een aantal gevallen verpakt als 'antizionisme'.

Ook zie je steeds opnieuw vormen van Holocaust-ontkenning.

Daarom is het goed dat de Verenigde Naties op 20 januari een Israëliëse resolutie heeft aangenomen waarin het ontkennen van de Holocaust wordt veroordeeld.

Opmerkelijk genoeg was het pas de tweede keer, sinds de oprichting van de Staat Israël, dat de Algemene Vergadering een door Israël gesteunde resolutie heeft aangenomen. De eerste was in 2005, toen een resolutie over de instelling van de Internationale Holocaustherdenkingsdag werd goedgekeurd.

Een tijd geleden werd ik door het Nieuw Israëlitisch Weekblad gevraagd om een reactie op uitspraken van Baudet over de legitimiteit van de Neurenbergprocessen.

Ik sta nog steeds vierkant achter het antwoord dat ik toen gaf:

'Als je telkens opnieuw zaadjes plant in die vruchtbare bodem van het voortwoekerd antisemitisme, dan ben je gevaarlijk bezig. Zeker als politicus. Zo simpel is het.'

Wij blijven er in ieder geval met al onze kracht tegen strijden. Want vroeg of laat leiden die giftige praatjes weer tot iets gruwelijks. Tot een aanslag op een restaurant, een synagoge of een Joodse school. En uiteindelijk weer tot een pogrom of tot een nieuwe Wannsee-conferentie.

Not on my watch. Niet zolang ik er nog ben.